

İlgili Kanun / Madde
6098 S. TBK/37,39

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/5860
Karar No. 2021/16271
Tarihi: 07.12.2021

- ARABULUCU TUTANAĞININ KORKUTMA İLE İŞÇİYE İMZALATTIRILMASI
- KORKUTMANIN ETKİSİNİN ORTADAN KALKMASINDAN İTİBAREN BİR YIL İÇİNDE DAVA AÇILMASININ GEREKTİĞİ
- HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE GEÇTİKTEN SONRA ARABULUCU TUTANAĞININ İPTALİ İÇİN DAVA AÇILAMAYACAĞI

ÖZETİ: Davacı pasaportuna el konulması nedeniyle arabuluculuk tutanağını imzaladığı ve arabuluculuk görüşmesinin kanunun emredici kurallarına, kamu düzenine, ahlaka ve müvekkilin kişilik haklarına aykırı olduğunu iddiasında bulunduğu, buna göre davacının Türk Borçlar Kanunu 37. maddesi kapsamında korkutma sonucu arabuluculuk tutanağını imzaladığı anlaşılmaktadır. Aynı Kanunun 39. maddesinde korkutmanın etkisinin ortadan kalktığı andan itibaren bir yıl içinde sözleşme ile bağlı olmadığını bildirmez ise sözleşmeyi onamış sayılacağı düzenlendiği anlaşılmaktadır. Davacının kendi beyanına göre de pasaportunun arabuluculuk tutanağını imzalaması sonrası kendisine verildiği ve dosya kapsamında bulunan Türkiyeye giriş çıkış kayıtlarına göre davacının 02.11.2018 tarihinde Türkiyeye giriş yaptığı sabittir. Arabulucuk tutanağının iptaline ilişkin iş bu dava 02.03.2020 tarihinde açılmış olup Kanunda öngörülen bir yıllık hak düşürücü sürenin geçtiği anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca arabuluculuk tutanağının iptali talebinin reddine karar verilmesi gerekli iken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, süresi içinde duruşmalı olarak temyizen incelenmesi davalı vekilince istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 21/09/2021 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı adına vekili Avukat Sibel Yılmaz ile karşı taraf adına vekili Avukat İlknur Aksu Torres Gamez geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek bırakılan günde Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin 30.10.2015-31.10.2018 tarihleri arasında Etiyopya'da yürütülmekte olan projede çalıştığını, feshin yapıldığı tarihte işveren kendi seçtiği arabulucuyu Etiyopya'ya getirdiğini, müvekkilinin arabuluculuğa başvurma serbest iradesine sahip olmadığını, pasaportuna el konulduğunu, arabuluculuk görüşmesine katılmaya ve görüşmeyi sonlandırmaya zorlandığını, tüm işçilere benzer tutanaklar imzalatıldığını, yapılan arabuluculuk görüşmesinin, kanunun emredici kurallarına ve kamu düzenine, ahlaka ve müvekkilin kişilik haklarına aykırı olduğunu, arabuluculuk belgelerinin tarihlerinden bile gerçeği yansıtmadığını, tutanaklarda görüşmeye ne zaman başlandığının belirtilmediğini, arabuluculuk görüşmesi yapıldıktan ve tutanakları imzalandıktan sonra müvekkiline pasaportunun teslim edildiğini, tutanakların ibraname gibi düzenlendiğini, ibraname gibi düzenlenen arabuluculuk tutanaklarının iptalinin gerektiğini belirterek arabuluculuk tutanağının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacı ile işveren arasında yasaya uygun şekilde ihtiyari arabuluculuk yapıldığını, işbu ihtiyari arabuluculuk neticesinde tarafların serbest ve ortak iradeleri ile anlaşmaya varıldığını, tarafların serbest iradeleri ile katıldıkları müzakerelerin yetkili, tarafsız ve bağımsız arabulucu tarafından, eşitlik ve iradilik ilkelerine dayalı biçimde interaktif şekilde yürütüldüğünü, 31.10.2018 tarihli hukuk uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Anlaşma belgesinin imzalandığını, davacının çalışmış olduğu Etiyopya Demir Yolu projesinde Ekim 2018 ile Nisan 2019 tarihleri arasında iş bitimi nedeniyle iş sözleşmesi feshedilen yedi yüz otuz bir işçiden yedi yüz yirmi dördü ile arabuluculuk sürecinin yürütüldüğünü, altı yüz doksan beşi ile anlaşma belgesi imzalandığını, yirmi dokuz işçi ile anlaşma belgesi imzalanmadığı, davacının uzlaşmama hakkının bulunduğu açık olduğunu, kabul anlamına gelmemek kaydıyla bir yıllık hak düşürücü süre içinde ileri sürülmeyen irade fesadı iddialarının dinlenmesinin mümkün olmadığını belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, yapılan yargılama sonucunda toplanan deliller ve yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmiştir.

İstinaf başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b.2 maddesi gereğince İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz başvurusu:

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasında, arabuluculuk sürecinin usulüne uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığı, arabuluculuk anlaşma tutanağının geçerli olup olmadığı ve bağlayıcılığı noktalarında uyuşmazlık bulunmaktadır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 37. maddesi “Taraflardan biri, diğerinin veya üçüncü bir kişinin korkutması sonucu bir sözleşme yapmışsa, sözleşmeyle bağlı değildir. Korkutan bir üçüncü kişi olup da diğer taraf korkutmayı bilmiyorsa veya bilecek durumda değilse, sözleşmeyle bağlı kalmak istemeyen korkutulan, hakkaniyet gerektiriyorsa, diğer tarafa tazminat ödemekle yükümlüdür.” şeklinde düzenlenmiştir.

Aynı Kanunun 39. maddesi ise “Yanılma veya aldatma sebebiyle ya da korkutulma sonucunda sözleşme yapan taraf, yanılma veya aldatmayı öğrendiği ya da korkutmanın etkisinin ortadan kalktığı andan başlayarak bir yıl içinde sözleşme ile bağlı olmadığını bildirmez veya verdiği şeyi geri istemezse, sözleşmeyi onanmış sayılır. Aldatma veya korkutmadan dolayı bağlayıcılığı olmayan bir sözleşmenin onanmış sayılması, tazminat hakkını ortadan kaldırmaz.” şeklinde düzenlenmiştir.

Davacı pasaportuna el konulduğunu, pasaportunu geri alabilmesi için arabuluculuk görüşmesine katılmaya ve görüşmeyi sonlandırmaya zorlandığını, arabuluculuk tutanaklarını davalı yanın baskısı ile imzaladığını, tutanakları imzaladıktan sonra pasaportunun teslim edildiğini belirterek arabuluculuk tutanağının iptalini talep etmiştir. Davalı taraf ise davacının arabuluculuk sürecine katılımının serbest iradesine uygun şekilde gerçekleştiğini, aynı dönemde arabuluculuk sürecinde anlaşılmayan işçilerinde bulunduğunu savunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince arabuluculuk tutanağının düzenlendiği tarih, tutanak ve ibra beyanının içeriği, arabuluculuk tutanağının tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri bir zamanda uyuşmazlık konusu olmadan ve

işçinin başvurusu bulunmadan ibra niteliğinde düzenlendiği, tutanak tarih ve içeriği itibarıyla arabuluculuğa ve niteliği itibarıyla cebri icraya elverişli olmadığı gerekçesi ile arabuluculuk tutanağının iptaline karar verilmiştir.

Davacı pasaportuna el konulması nedeniyle arabuluculuk tutanağını imzaladığı ve arabuluculuk görüşmesinin kanunun emredici kurallarına, kamu düzenine, ahlaka ve müvekkilin kişilik haklarına aykırı olduğunu iddiasında bulunduğu, buna göre davacının Türk Borçlar Kanunu 37. maddesi kapsamında korkutma sonucu arabuluculuk tutanağını imzaladığı anlaşılmaktadır. Aynı Kanunun 39. maddesinde korkutmanın etkisinin ortadan kalktığı andan itibaren bir yıl içinde sözleşme ile bağlı olmadığını bildirmez ise sözleşmeyi onamış sayılacağı düzenlendiği anlaşılmaktadır. Davacının kendi beyanına göre de pasaportunun arabuluculuk tutanağını imzalaması sonrası kendisine verildiği ve dosya kapsamında bulunan Türkiye'ye giriş çıkış kayıtlarına göre davacının 02.11.2018 tarihinde Türkiye'ye giriş yaptığı sabittir. Arabuluculuk tutanağının iptaline ilişkin iş bu dava 02.03.2020 tarihinde açılmış olup Kanunda öngörülen bir yıllık hak düşürücü sürenin geçtiği anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca arabuluculuk tutanağının iptali talebinin reddine karar verilmesi gerekli iken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının, yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, davalı yararına takdir edilen 3.815,00 TL duruşma vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 07.12.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.